

דברי מחשבה והלכה, ומהנעשה בבתי הכנסת

י' טבת תשפ"ד 1505 (שנה כט')

פרשת ויגש

כניסת שבת: 4:22

מזמורים אלו נסכו בי כוח שמא שאירע עימי ונראה רע בעיני זה הוא טוב בעבורי, התפללתי והזלתי דמעות כמים, ומשם חזרתי הביתה לישון.

בבוקר התקשר אלי ראש הכולל שאליו התקבלתי ובו הייתי אמור ללמוד אחרי החתונה, הוא ידע שהחתונה בוטלה אך לא היה מוכן לוותר עלי בכולל שלו ואף רצה אותי כחתן לבתו. הייתי המון לחלוטין, עוד לא נפרדתי רגשית מהכלה שלי ומי יודע מי זאת הבת שלו? והאם היא תתאים לי בכלל? הודיתי לו ובקשתי שיתן לי זמן לעכל את מה שעברתי ואח"כ אברר על בתו. החלטתי לקחת פסק זמן ונסעתי עם שניים מחברי לקברות צדיקים במז'יבוז', אומן וברדיצ'ב. כשהגעתי לציונו של הבעש"ט פרצתי בבכי מר, היה שם הרב שלום ארוש שליט"א שהתיישב לידי ורק אמר "תאמין שהכל לטובה" ואח"כ הוסיף ואמר: "אנו נשאר כאן עד שתמצא כוחות לומר להקב"ה: אני בוטח בך, זו הטובה שלי!", וברך אותי ואת חברי שנזכה לשידוך עד פסח. אמרתי לו שאני יכול לעשות שידוך תוך כמה ימים וסיפרתי לו על ההצעה והוא ביקש כשאגיע לארץ אבדוק האם היא אולי הזיווג שלי, ואכן כשהגעתי לשדה התעופה הודעתי להורי שיודיעו לראש הכולל שאני מוכן להיפגש עם בתו. ואכן לאחר מספר פגישות התארסנו.

שבועיים אח"כ קבלתי טלפון מפתיע כשבו רצו לברר על ארוסתי לשעבר, כמובן שמנתי את שבחייה, אולם במהלך השיחה התברר לי שהיא לוקה בנפשה והיתה מאושפזת מס' פעמים ואני לא ידעתי מכך דבר. השיחה הותירה אותי המום לחלוטין ופתאום צפו מול עיני פרקי התהלים שקראתי בכותל, כמה קטן אמונה הייתי, וכעת אני יודע שאמנם הקב"ה עשה לי "ניתוח כואב", אך הציל אותי ממשוהו כואב הרבה יותר

מעשה שהיה

אימי הצילה את חיי נישואי ! (מרדכי רוט)

לפני כשנה פגשתי יהודי יקר, וזהו סיפורו: "אני בן שלושים וחמש, נשוי, ואב מאושר לשלושה ילדים מתוקים. גדלתי כבן להורים טובים, הם היו טובים אליי, לאחיי, לאחיותיי והעניקו לנו את כל מה שהיינו צריכים להתפתחות הבריאה שלנו.

אבל – ביניהם הם לא היו הכי טובים... הם היו רבים כל הזמן, פוגעים ולא מכבדים זה את זה. ייאמר לשבחם שהם השתדלו לא לריב לפנינו, אבל כמה אפשר להסתיר מהילדים?! הרי בסופו של דבר את הכול – שומעים, רואים ומרגישים הילדים!

אני אסכם את זה בקיצור: הוריי התנהגו לא כמו שבני זוג צריכים להתנהג האחד כלפי השני, ובפרט לא איך שהורים אמורים להתנהג לפני הילדים שלהם.

כך שדוגמה אישית לא הייתה לי איך בני זוג צריכים להתנהל ביניהם. וכמובן מה זה אהבה, כבוד, הערכה בין איש לאשתו. ברור שאחרי כזה "בית ספר טוב" שהיה לי מהוריי, בוודאי לא תתפלא לשמוע, שאת המסורת של הוריי המשכתי לצערי אצלי בבית עם אשתי.

הכול השתנה כאשר אימי קיבלה, השם ישמור, את המחלה האיומה. לפתע פתאום המריבות שתמיד היה לי זמן אליהן פחתו, הייתי צריך ללכת עם אימי היקרה לטיפול הכימותרפיה הקשים שהיא עברה.

היינו עושים תורנות, אני ואחיי, ללכת לאמא, לעזור ולשמור.

היה זה בשעת לילה מאוחרת, הייתי לבד עם אימי בבית החולים. היא הייתה חלשה מאוד, תמיד היא הייתה חזקה ועוצמתית אך היה נראה שלגוף שלה אין כבר כוח להילחם.

היא קראה לי שאשב לידה ודיברה בלחש: 'חשבתי לדבר איתך על זה כבר הרבה זמן עוד לפני שחליתי במחלה, אבל דחיתי זאת כל הזמן, כעת אני מפחדת שאולי לא אוכל כבר להגיד לך את מה שעל ליבי. אף פעם לא דיברתי על זה, אבל אתה בוודאי ראית שאני ואבא רבנו במשך שנים, התווכחנו ולא כיבדנו זה את זה, שמתי לב שגם אצלך בבית אתה לא כל כך 'מסתדר' בלשון המעטה, עם אשתך.

אני חושבת שאני חייבת להגיד לך משהו. אני כיום מבינה משהו שלא הבנתי במשך הרבה שנים, אני לא יודעת כמה שנים נשאר לי לחיות.

אני חושבת על כל השנים שלי עם אבא שבהם רבנו. אני חושבת עכשיו כאשר אני על ערש דווי האם הייתי מתנהגת אחרת בזוגיות שלי עם אבא? והתשובה היא ברורה מאוד: 'ברור שהייתי עושה אחרת, ברור שהייתי מתנהגת אחרת, ברור שלא הייתי פוגעת, ברור שהייתי מנסה יותר לסלוח'.

אני חושבת עכשיו איך הכול מתגמד, כל המריבות של כל השנים האלו על שטויות של אגו, ממש על

שטויות.

תקשיב לי בני יקירי, אם אתה לא רוצה להתחרט כמוני, תחשוב עכשיו האם כשתהיה מבוגר וזקן היית רוצה להמשיך ולהתנהג כך? או שמא היית מתנהג אחרת? יותר מוותר, יותר סולח, יותר מוחל. זה ייתן לך קצת הסתכלות אחרת על החיים.

תבטית לי בני יקירי שתשתדל לפחות לחשוב על זה, ואתה בוודאי תראה עד כמה היית עושה אחרת. אני לא מבוגרת כ"כ, אני עדיין צעירה יחסית, אבל אני מסתכלת עכשיו על החיים שלי לאחור כמה דברים הייתי עושה אחרת עם בעלי, אביך, וחבל שאני לא אזכה לזה! אמרה ופרצה בבכי מר, אחזה בידי ובכתה יחד איתי במשך זמן ארוך עד שנרדמה.

לצערי, לאחר כחודש ולאחר מאבק ארוך, אימי נפטרה והלכה לה לבית עולמה, לעולם שכולו טוב. אני יכול להגיד לך מרדכי שכל החיים שלי השתנו, ובפרט החיים שלי עם אשתי.

העצה של אימי הצילה לי את החיים. הבנתי עד כמה כל המריבות הן על כלום. בעיקר הייתי מתנהג אחרת כאשר חשבתי על עצמי כמבוגר וזקן, האם אלו החיים שהייתי רוצה לעצמי? האם כך הייתי מתנהג? האם הייתי יכול להתנהג אחרת?

זו טכניקה קצת עצובה, אבל זו אמת כואבת! כאשר אדם מתבגר הוא בטוח שהרבה דברים בחיים הוא היה מתנהל בהם אחרת וחי אחרת.

אני שומע לפעמים מאנשים מבוגרים בגילאי שישים שבעים ואפילו חמישים: "אם הייתי יכול הייתי מחזיר את הגלגל אחורה, הייתי מתנהג אחרת, הייתי עושה דברים אחרת."

כי כאשר אתה מסתכל על דברים כשאתה מבוגר ואתה יודע שהכול בסוף עוד מעט הולך להיעלם, אז החשיבה שלך וההסתכלות שלך היא אחרת. הכול יותר בפרופורציות, יותר ברוגע ובזרימה...

הבעיה היא שלפעמים כשתופסים את המצב זה קצת מאוחר, אבל אנחנו כיהודים מאמינים יודעים שאף פעם לא מאוחר, תמיד אפשר עוד לתקן. אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים. אז קחו לכם פעם בחודש או חודשיים ותדמינו את עצמכם כאנשים מבוגרים, אנשים בגילאי שמונים תשעים, האם הייתם רוצים שכך ייראו חייכם, כמו עכשיו? האם הייתם מתנהגים אחרת? פועלים אחרת? בדרך כלל אנשים שחושבים מבינים שהרבה דברים בחייהם הם היו עושים אחרת.

במקום לכעוס חיים שלמים, אפשר לוותר, למחול ולסלוח. במקום להיות עצובים, להיות שמחים. במקום להלקות את עצמך, לאהוב את עצמך. במקום להתעסק רק בגשמיות, להתעסק יותר ברוחניות, ובמקום לריב, לחיות בשלום ואהבה. זה עובד! תאמינו לי!

הלכות הנהגות בין בני הזוג[2]

פינת ההלכה

ביקורת בנישואין (ב)

א. ביקורת היא תוכחה הנאמרת כלפי בן ובת זוג על מעשה לא טוב שעשה, התנהגות

לא נאותה או דברים פוגעים או משפילים שאמר (המדריך לנישואין מאושרים לרב זמיר כהן (ג) עמ' 59, זוגיות עם רגש הרב מיכאל לסרי עמ' 220).

ב. הביקורת תאמר לצד השני רק אם מתכוונים בדברים שנאמרו לטובת הזולת [שיתקן את עצמו], אבל אם היא נאמרת כוון שאנו דורשים או מצפים לשלמות או דורשים כבוד [ע"י הנמכת השני] לא נאמר את הדברים, כי הם לא יתקבלו אצל הצד השני (זוגיות עם רגש הרב מיכאל לסרי עמ' 220).

ג. אין להעיר ולהוכיח עד כמה שניתן מיד לאחר הפעולה השלילית שנעשתה, אלא לאחר פרק זמן שעובר, ולומר את הדברים בזמן שהצד השני נינוח ובמצב רוח טוב (פלא יועץ ע' אהבת איש ואשה ד"ה זה, ע"פ הרב שמהר כהן בס' עליו לשבח לרב זילברשטין ח"ג עמ' שמא-שמה, דרכי החינוך היהודי לרב יחיאל יעקובסון עמ' 8). כמו כן אין להשתמש במילים בוטות וכדו' שמשאירות צלקות בלבב השומע (פרקי חינוך לרב משה מיינק עמ' 266).

ד. התוכחה תהיה בצנעה בינו לבינה ולא בפני רבים (הרמב"ם הל' דעות פ"ו הל' ז-ח) ולא בפני משפחה או ילדים (זוגיות עם רגש עמ' 44, המדריך לנישואין מאושרים לרב זמיר כהן עמ' 96) שהמלבין פני חברו ברבים אין לו חלק לעולם הבא (הרמב"ם שם) (וראה לכך מהפסוק "הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא" מסביר רש"י "ולא תשא עליו חטא" לא תלכין פניו בריבים (תורת כהנים יט מג, ערכין טז), עליו לשבח לגר"י זילברשטין ח"ג עמ' שמז ס"ו בשם הרב שמהר כהן).

ה. אין לערב הורים, קרובים או חברים בוויכוחים או בזמן שמוכיחים שבזה עשויים ללבות את

המצב לוויכוחים גדולים יותר, להתחפרות בעמדות ולפרוד גדול עד גירושין ח"ו (הנישואין כהלכה ואגדה לגר"ד נקי עמ' 85 ע"פ פלא יועץ ע' אהבה איש ואשה, המדריך לנישואין מאושרים עמ' 96). כשהזוג פונה אל ההורים בבקשת עזרה הם יפנו את בנם/בתם לרב יועץ נישואין ולא יטפלו בזה בעצמם כוון שהם נוגעים בדבר (ס).

ו. התוכחה תהיה במילים רכות ונעימות ובעדינות ולא במילים קשות ובהטחת האשמות שגורמות לכלימה ובושה לצד השני (ע"פ התורה שכתוב "והוא מוכיח את חברו ולא תשא עליו חטא", והגמ' בערכין טז: "כך אמרו חכמים יכול אתה מוכיחו ופניו משתנות (מסמיק מבושה) ת"ל "ולא תשא עליו חטא", פלא יועץ לרבי אלעזר פאפו, ערך "אהבה איש ואשה" וערך "נשים", החיד"א צמורה אלכס"ס יא"ס כ"ט, הרמב"ם הלכות דעות פ"ו הל' ו).

דוגמא ממעשה שהיה: סיפרה לנו אשה הנשואה כבר מס' שנים ויש לה 3 ילדים, שחייה אינם חיים, כיוון כשבעלה נמצא מחוץ לבית, כלפי חבריו וכלפי המתפללים בבית הכנסת הוא נוהג במכובדות וברגיעות, בשמחה ואדיבות ועוזר לכולם וכולם אוהבים אותו... אבל בבית... הוא כל הזמן מזעיף פנים, מוכיח אותה השכם וערב, פוגע בה בלשונו ומשפיל ומבייש אותה בפני הילדים. מזניח את הבית ואת התחזוקה שלו. בכל פעולה שעושה הוא "מוצא" על מה להעיר לה וכל שכן שלא מחמיא בכלל...היא מכריחה את עצמה לקיים את הזוגיות שביניהם.

לאחר מס' ימים פגשה חברה מבית הכנסת שסיפרה לה: "בעלך, ה' ישמור אותך, ממש מלאך, הוא עזר לבעלי בתיקון החשמל"... והיא הגיבה בציניות "כן, כן הוא ממש לא בן אדם..."

ז. התוכחה תהיה על דרך החיוב ולא על דרך השלילה, כמאמר שלמה המלך ע"ה במשלי (ט, ח): "אל תוכח לץ פן ישנאך הוכח לחכם ויאהבך".

פירש השל"ה הקדוש: כאשר יראה אדם אצל חברו דבר שאינו הגון ויצטרך להוכיחו, אם יגנהו ויאמר לו: "אתה לץ ושפל ובזוי", בדרך זו חברו לא ירצה לקבל את תוכחתו כי יעסעס עליו שביזהו, אבל אם יוכיחו ויאמר לו "הן חכם אתה ובעל מעלה, איך יתכן שחכם כמותך יעשה דבר שאינו הגון לפי גודל מעלתך"? וזהו שאמר שלמה המלך ע"ה "אל תוכח לץ", אל תוכח בדרך גנות ותאמר לו "לץ אתה", כי אז "וישנאך" ולא ישמע לתוכחתך כלל, אלא "הוכח לחכם" תאמר לו חכם אתה ואין זה לפי כבודך לעשות מעשה שכל זה ואז "ויאהבך" (ואלכות התורה לגר"א כהן ח"ג עמ' רמט-טז).

ח. הביקורת לא תכלול "הדבקות תוויות" ["סטיגמות"] על הצד השני ולכן אין לגנות את אישיותו של הצד השני, אלא את המעשה הלא טוב שעשה (אפקריו חינוך לרב משה וירניק עמ' 266, המדריך לנישואין מאושרים לרב זמיר כהן עמ' 62).

דוגמא מעשית: במקום לומר: "את לא בסדר אותי בנוכחות כולם, כאשר אמרת שאינני עוזר בעבודות הבית", **יש לומר:** "הרגשתי מאוד שלא בנוח כאשר שמעתי בנוכחות כולם שאינני עוזר בעבודות הבית".

הסבר: תמיד לספר מה הפריע לי ולא להאשים את האדם שממול (המדריך לנישואין מאושרים לרב זמיר כהן עמ' 62). **דוגמא מעשית: במקום לומר:** "העלבת אותי כשאמרת..." **נאמר מעתה:** "מאוד נעלבתי לשמוע את המילים..."

הסבר: כלומר "לא את לא בסדר או את אשה קשה, אלא "המעשה הזה מאוד פגע בי" (ס). ט. לפני אמירת הביקורת ייפחך בן הזוג בזכותו של הצד השני דהיינו יעביר לנגד עיניו את הנקודות הטובות שיש בשני ואז יתברר לו שהביקורת שיש לו בגלל מחדל מתמשך בטלה ברוב המעלות האחרות שיש בו ויגיע לרגיעה פנימית ותגובתו תהיה מתונה יותר (המדריך לנישואין מאושרים עמ' 68). י. כשהילדים רואים את הוריהם מתווכחים ומוכיחים זה את זה בצורה לא מכובדת תוך שימוש במילים פוגעות ולא מכבדות הם "יעתיקו" ויישמו זאת בחייהם כלפי הסובבים אותם [חברים, הורים, בן בת זוג כשיגדלו וינשאו] (המדריך לנישואין מאושרים עמ' 62).

הסבר: הילדים "מעתיקים" כל פרט בהתנהגות הוריהם בין לטוב ובין למוטב (ס), וכל תנועה של ההורים "נרשמת" בתת מודע של הילדים. מחקר שנעשה במסגרת "יחידת המחקר" של העלון נתגלה שכל אדם מאופיין בהליכה הייחודית לו, ויותר מכך הילדים "מחקים" את אותה צורת הליכה לדוגמא: חקרנו את צורת ההליכה של אדם שהוא נכה קלות ברגלו האחת וגורר אותה קלות ובנו שהוא בריא לחלוטין כשהלך לצידו של אביו גרר גם הוא את רגלו קלות כמו אביו....

כמו כן קולם של ילדנו הבוגרים זהה לקולו של ההורה, וזה בא לידי ביטוי כשהבן הבוגר עונה לטלפון המתקשר שהוא חבר של האבא חושב שהאבא ענה וכיו"ב. יא. יש להתפלל לה' יתברך שהתוכחה תתקבל ותיפול על אוזן קשבת.

מבצע לאברך ומתפלל "אמץ חייל" מי שייכול להתפלל וואו כלמבור לזכות הזויילים שגלזומים

בוזזית ניתן לקבל שם של זוייל כדי כלמבור ולהתפלל לזכותו לפנות ל: 03-3137668

מנייני ערבית באשדוד בימים א-ה בבי"כ בעש"ט רח' בעש"ט 3 אזור ג'

מנין א' בזמן, מנין ב' 21:30, מנין ג' 22:45

טל': 08-8644452 אתר העלון: alonhaihud.co.il דוא"ל: haihud.ashdod@gmail.com